

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne šteje se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopije šteje 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubi!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 250 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 18.

V Ptuj, v nedeljo dne 14. junija 1914.

XV. letnik.

Deset let načelnik okrajnega zastopa.

Letos praznuje gospod župan in deželni poslanec Jožef Ornič še drugi jubilej. Dne 16. julija t. l. bo namreč deset let preteklo, odkar je načelnik ptujskega okrajnega zastopa.

Ko so po hudem volilnem boju Nemci dosegli večino v okrajnem zastopu, bil je g. župan Ornič za okrajnega načelnika izvoljen. Okrajni zastop prišel je po 18-letnem odmoru zopet v napredne roke. Z Najvišjim odlokom z dne 19. junija 1904 je Njegovo cesarsko in kraljevsko veličanstvo to volitev potrdilo. Dne 12. julija 1904 storil je novi načelnik obljubo, dne 16. julija pa je prevzel posle načelstva.

In preobilo dela prevzel je novo izvoljeni okrajni zastop! Najprej je bilo treba, da se je bremena dolga v znesku 22.000 kron olajšalo, katera je bil prejšnji slovenski okrajni zastop zapustil; potem pa se je moralo doslej jako zanemarjene ceste temeljito popraviti. Načelnik Ornič je spoznal potrebo dobrih cest za dviganje blagostanja okraja. In zlasti na tem polju se je v tem času prav mnogo storilo. Omenimo naj tukaj le korekture nivoja na Golem vrhu pri Kozminih, ureditev ceste čez Okičevo goro, čez Polenšaško in Grabšinsko goro, izzidanje okrajnih cest Spodnji Velovlek, Svetince, Janževa vas, Jiršovce, Podlož, Sesterže in Dornava-Salmansdorf, ker so te pač najvažnejše. Ko je Ornič načelstvo prevzel, bilo je le 222 kilometrov. Pa tudi celo vrsto občinskih cest se je uredilo in korigiralo, nekaj pa se jih je celo nanovo zgradilo.

Še vedno se dela v tej smeri naprej; cesta skozi dolino Drave med Jurovcem in Monšpergom je v delu, nadalje se dela na preložitvi ceste pri Klapovcih; tudi preložitve okrajne ceste čez grič pri Ptujski gori se bode v najkrajšem času pričela.

V zmislu novega časa se je izvršilo vse mostove v betonu. To je mnogo čez 50 velikih mostnih zgradb. Omenimo naj le betoniranje dravskega mosta pri Borlu (Ankenstein) in dravskega mosta pri Markldorfu kot večje oblike.

Že zdaj se vidi le redkokdaj na okrajnih cestah še kakšni leseni objekt. Pa še ti bodejo, v kolikor potrebam ne odgovarjajo, polagoma z betonskimi zgradbami nadomeščeni. Samoumevno je, da se je izvršilo tudi naštetost v

manjših mostov v betonu; položilo se je tudi več tisoč metrov betonskih cevi raznih velikosti na cestah okraja.

Zlasti je treba opozoriti tudi na podpore v slučaju ujmov, ki jih je pridobil gospod župan in okrajni načelnik za okraj. Cela vrsta slabih letinj zadela je naše prebivalstvo. Suša, mraz, toča in drugi elementarni dogodki uničili so žetve in spravili prebivalstvo skoraj na rob gospodarskega propada. Tu je bil zopet naš župan Ornič, ki je dosegel celo vrsto večjih podpor, ki se jih je porabilo za zgradbo potrebnih cest v prizadetih krajih; na ta način se je dalo prebivalstvu na eni strani v težkih časih zasluge, na drugi strani pa se je dotične pokrajine vsled boljših cestnih razmer prometu otvorilo.

Tudi na kmetijstvo se je načelnik Ornič oziral. Tekom let se je med kmetijsko prebivalstvo okraja razdelilo po znižanih cenah 159 bikov, 92 telic in 317 mjascev. Uspeh te akcije v okraju je že lahko opaziti; pri ogledovanju živine in premiranju bikov opaziti je že prav vzorni kose lastnega plemena.

Da bi konjerejo dvignil, zvezalo se je z depôtom žrebcov. Zadostuje pač, ako se reče, da se je posrečilo v teh letih glede konjereje najslabši ptujski okraj v najboljšega spremeniti.

Omeniti se mora tudi nasade sadnega drevja ob okrajnih cestah. Ob cestah nasadilo se je v Orničevi dobi 6000 hrušk in jablan. Okraj sam je največji sadjerejec v svoji pokrajini. Drevesa ne oživljajo samo cestno sliko, marveč tvorijo tudi vzorec ter šolo za sadjerejo za kmetijsko prebivalstvo, ki se žal zanjo še ne zani-ma dovolj.

Kakor se zamore iz tega kratkega pregleda razvideti, izvršilo se je veliko množino dela; in vkljub vsled tega nastalih izdatkov ter prevzetih dolgov nahaja se okraj v popolnoma urejenih denarnih razmerah.

To delo pa je izvršil župan in okrajni načelnik Ornič v razmeroma kratkem roku 10 let. Krepko podpiran od članov okrajnega odbora in brez ozira na malenkostne napade svojih nasprotnikov, imel je Ornič le blagor okraja pred očmi. Vso svojo moč in najboljše svoje znanje dal je splošnosti in splošnemu blagru na razpolago.

Najboljše priznanje za njegovo delovanje v okrajnem zastopu je pač izrek nekega slovenskega nasprotnika; ta je dejal, da bi želel

zmago (prvaških) Slovencev v okraju, ali Ornič bi moral načelnik ostati...

Tako naj torej naš Ornič v tem času ne gleda samo na svoje 20-letno delovanje kot ptujski župan, marveč tudi na svoje 10-letno delovanje kot načelnik ptujskega okrajnega zastopa, to pa v zavesti, da je v tem kratkem času mnogo storil. Naj mu zadostuje priznanje izvršenega njegovega dela!

Josef Murko
tajnik okrajnega zastopa.

Politični pregled.

Cesarjevo zdravje se je v splošnem precej izboljšalo. Pri lepem vremenu dela cesar že zopet svoje navadne izprehode. Železna njegova natura zmagala je torej zopet nad grozečo boleznijo, ki je ne samo avstrijskim narodom, marveč vsej Evropi sploh tako hude skrbi delala. Dal Bog, da bi nam bilo to dragoceno zdravje še dolgo ohranjeno!

Proti novim vinskih odredbam, ki so v stanju, da naši vinorejci grozovito škodujejo in jo celo uničijo, izrekle so se že vse večje kmetijske korporacije. V zmislu sklepov teh korporacij podala se bode na Dunaj posebna deputacija, da posreduje pri vladi. Tudi ptujski občinski svet se je v posebni resoluciji izrekel zoper to odredbo. Kot svoja zastopnika v omenjeni deputaciji, katero bode vodil štajerski deželni glavar, izvolil si je gospoda župana Orniča in podžupana Steudteja.

V Laškem trgu so pri občinskih volitvah v III. volilnem razredu zmagali slovensko-prvaški kandidati. Ker so se pa pri temu dogajale nepostavnosti, vložilo se je rekurz. Sodi se, da bodejo volitve gotovo razveljavljene.

Obsojena špiona. Kakor znano, sta bila v Budimpešti obsojena špiona Bravoura in Velösy, ki sta začasa balkanske vojne pošiljala ruskim vojaškim uradom poročila. Bravoura je bil obsojen na 3 leta ječe in 1000 K denarne globe, Velösy na 4 leta ječe in 1200 K globe. Višje sodišče je zvišalo kazni na pet let za oba. Proti razsodbi sta vložila ničnostno pritožbo. Včeraj je kraljevska kurija zavrnila pritožbo ter potrdila razsodbo višjega sodišča.

Velezidajniški proces v Lvovu. Iz Lvova poročajo: Porotniki so v soboto po šesturnem posvetovanju od 21 vprašanj zanikali 20 soglasno, eno pa z desetimi glasovi, nakar je sodni dvor oprostil vse obtožence.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, po influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašlom, bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v
vseh lekarnah
à K. 4.-

V Albaniji. Notranji boji te nanovo ustanovljene države so še vedno jako nevarni, tako da zna vsak trenutek zopet kakšne nepričakovane homatije prinesiti. Knez Wilhelm se še ni zamogel sporazumeti z uporniki, ki stojijo blizu Durazza. Na drugi strani pa se zopet poroča, da je med uporniki zavladal prepričanje, da se celo sami med seboj koljejo. Medtem pa se zbira okoli kneza in njegovega holandskega orožništva velika množina albanskih prostovoljcev, ki hočejo z ojstrino meča obstoj svoje domovine braniti. Z eno besedo: razmere so še popolnoma nejasne in znajo vsak dan balkansko lice spremeniti. Gotovo pa je eno: italijanski zaupniki v Durazzo ne igrajo poštene vloge. Govori se celo, da so se posamezniki med temi Italijani zvezali z uporniki. Bili so tudi aretirani, ali na zahtevo laškega konzula zopet izpuščeni. Vsekakor smo torej precej na jasnem, da naš ljubi italijanski zaveznik v skrivnem vse tisto želi in na tisto deluje, kar bi Avstriji škodovalo ter ji zapreke delalo.

Proti Židom na Ruskem. „Vossische Zeitung“ poroča iz Petrograda: Kijevski guverner je predlagal ministrskemu svetu, naj se ustanavljanje sladkornih tovarn dovoli le takim akcijskim družbam, ki imajo v svojih pravih določilo, na Židi ne smejo biti člani.

Štedljivost

pri kuhanju

doseže le tista gospodinja, ki uporablja

MAGGI-JEVA kocke

(gotova goveja juha)

5

vin.

Vsaka kocka da, — če se jo polije s 1/4 litrom vrele vode, — 1 krožnik izvrstne goveje juhe, katera se tudi uporablja kot juha za vkuhanje, za polivanje omak, zelenjav. i. t. d.

Pri nakupu naj se pazi na ime MAGGI in na varstveno znamko

Zvezda s
križcem

Dopisi.

Sv. Trojica v Sl. g. († Johan Tschut-schegg, veleposestnik v Oseku.) V petek, dne 5. t. m. ob 3. uri popoldan je vzela nemila smrt v 69. njegovem letu tega spoštovanega in priljubljenega gospodarja. Peljal se je od Ptuj. Že blizu doma na bregu od trga proti Verjanam se mu konj splašal in on pade tako nesrečno od voza, da je bil takoj mrtev. Hčer, katera je tudi iz voza padla, si je obe roki zlomila. Sin je 20 korakov spredaj z drugim vozom peljal. Akoravno so prišli takoj ljudje na pomoč, je bilo že prepozno. Oče Tschut-schegg so za večno oči stisnili. Nepopisni prežalosten dogodek! Vložili so truplo na voz. Molče so sedaj že v množici nabrani možje odkrili glave, ko so gospod pater Dionisius pričeli molitev za tedaj rajnega, pred nekaj minutah še veselega moža. Potem sta se vozila voza proti domu; na prvem mrtev oče, na drugem težko ranjena hčer, konji peljani od mož iz ljudstva. Vse delo enega trenutka. In domači, žena, hčer in družina, kateri so ga veselega in zdravega od hrama pustili, so od žalosti potrti, ko se voz z mrtvim očetom vrne... Pondeljek pa smo moža pokopali. Časten pogreb, katerega so se udeležili veteranci, tržani, sosedi in veliko kmetov, je kazal, kako spoštovan in priljubljen je bil pokojnik. On je bil gospod in kmet, strog in dober, vesel in žalosten, vse ob pravi meri in v

pravem času. Ponosen je bil na delo svojih rok, na svoje lepo gospodarstvo. Bil je priden sosed in dobronik siromakov. Prijatelj nemškega jezika in ponosen, da ga razume, vselej na naši strani. Nad njegovimi hišnimi vratami je napis: „Kdor hoče v starosti počivati, se mora v mladosti potruditi.“ Ali ni mu bilo dano, da bi imel na tem svetu počitka. Akoravno mu ni bil trud več potreben, še vendar ni nehal delovati in se truditi na posestvu, še boljše kakor mnogo mladih kmetov. Naj mu boše tedaj na onem svetu plačilo za njegov trud in težave. Naj mu boše zemljica lahka!

Ruše. Prav žalostne razmere se dogajajo pri nas v blaženih Rušah. Kakor večinoma v vseh slovenskih vaseh imamo tudi pri nas pevsko društvo, katerega načelnik je organist Slavček. Akoravno je ta pobožni organist oženjen, se vendar rad ponoči sprehaja z Marijinimi devicami, pri čemur mu pomagata njegova adjutanta Žunko in Janko. Tukaj imamo namreč klerikalnega krčmarja Kapauna, kateri ima dve lepi hčerkici, ki imata menda magnetna srčeca, da tako vlečeta ruške pevčke na-se. Zadnjič enkrat so celo pozabili domov iti, tako so bili dobre volje, ter se nazadnje začeli iz ljubosumna za lase vlačiti zaradi Linike in Micke! Ko so se te zabave naveličali so šli v štal ležati, kjer so se v jutro do 7. ure po blatu valjali, da je mati gotovega peva in šaušpillerja s palico morala prit ponje. Opozorimo gospoda burgermeistra in nadučitelja Lasbacherja, da naredi red in mir, da se ti paglavci ne bodo cele noči drli po vasi ter poštenim ljudem kalili potrebni počitek. Kajti drugače si bode-mo sami naredili mir! Slavček povej, ali je bilo lušno v štalinki ležati? Prihodnjic več!

Zobna kréma

Stanje sadja začetkom junija 1914.

(Poročilo mesta za vnovčevanje sadja zveze kmetijskih zadrug na Štajerskem)

Glasom okrožnice pri filijalnih vodstvih c. kr. kmetijske družbe za Štajersko je upanje na letošnjo sadno žetev sledeče, ako se smatra 1 = jako dobro, 2 = čez srednjo, 3 = srednjo, 4 = pod srednjo in 5 = jako slabo:

Jaboljka: Dolina Ennse 3, Murska dolina 2, dolina Mürzsteg 3, dolina Safen in Feistritz 4, dolina Raabe 4, graška Murska dolina 2—3, Leibniška Murska dolina 2—3, spodnja Murska dolina 4, Dravska dolina 3, Savinjska dolina 2 in Savina dolina 2.

Hruške: Dolina Ennse 3, zgornja Murska dolina 3, dolina Mürze 4, dolina Safena in Feistritz 3, dolina Raabe 3, graška Murska

dolina 3, Leibniška Murska dolina 2, spodnja Murska dolina 4, Dravska dolina 3, Savinjska dolina 2 in Savina dolina 2.

Slive in češnje: Dolina Ennse 3, zgornja Murska dolina 4, dolina Mürze 4, dolina Safena in Feistritz 4, dolina Raabe 3, graška Murska dolina 2, Leibniška Murska dolina 2, spodnja Murska dolina 4, Dravska dolina 2, Savinjska dolina 2, Savina dolina 1.

Breskve in aprikoze: Dolina Ennse 2, zgornja Murska dolina 2, dolina Mürze 4, dolina Safena in Feistritz 3, dolina Raabe 2, graška Murska dolina 1, Leibniška Murska dolina 1, spodnja Murska dolina 3, Dravska dolina 2, Savinjska dolina 2, Savina dolina 1.

Crešnje: Dolina Ennse 2, zgornja Murska dolina 2, dolina Mürze 2, dolina Safena in Feistritz 2, dolina Raabe 2, graška Murska dolina 2, Leibniška Murska dolina 1, spodnja Murska dolina 2, Dravska dolina 2, Savinjska dolina 1, Savina dolina 2.

Orehi: Dolina Safena in Feistritz 2, dolina Raabe 2, graška Murska dolina 2, Leibniška Murska dolina 3, spodnja Murska dolina 4, Dravska dolina 3, Savinjska dolina 1, Savina dolina 2.

Srednjo vzeto se torej lahko upa pri jaboljkih na normalno srednjo žetev, pri hruškah, češnjah in slivah na dobro žetev in pri crešnjah, aprikolah, breskvah ter orehih na jako dobro žetev.

Glede jaboljk, ki so za sadno žetev najbolj pomembni, je treba omeniti, da stojijo oni, ki kmalu dozorejo, mnogo bolje od poznejših. Zadnjim škodovalo je pri cvetju mokro in mrzlo vreme, istotako pa v jako veliki množini nastopijo mrčesje.

Razmeroma malo škodo napravil je letos pozni mraz, ki je nastopal od 2. do 3. maja; trpeli so zlasti na Zgornjem Štajerskem, kjer so češnje, orehi in slive hudo trpele; pa so tam za kupčijo manjšega pomena.

Obenem se tudi lahko opomni, da je stanje vinskih kultur po Štajerskem skoraj povsod jako ugodno.

Nadaljno poročilo, ki se boše tikalo tudi drugih sadjerejskih kronovin, objavi se sredi julija meseca.

Novice.

Umor v Piacenci. Iz Milana poročajo: Vojaski uradnik Voltini in njegova ljubica Silvestrini sta prišla meseca januarja v Piacenco in sta se naselila na trgu Santa Margherita. Od 21. marca so pogrešali Silvestrinijevo. Sosedom in prijateljem je Voltini pripovedoval, da je Silvestrinijeva odpotovala k svojim sorodnikom na Beneško. Nato je Voltini sam naznanil policiji, da pogreša ljubico. Kmalu nato pa se je raznesla vest, da se nahaja v vodnjaku hiše, kjer sta stanovala, človeško truplo. In faktično so našli v vodnjaku truplo Silvestrinijeve. Zdravniška preiskava je dognala, da je bila umorjena.

800-letnica kloštra Klosterneuburg.

V znamenitem samostanu Klosterneuburg vršile so se od 4. do 8. junija velike slavnosti ob priliki njegove 800-letnice. Kardinal in knezoškoof dunajski dr. Piffel imel je božjo službo. Samostan Klosterneuburg bil je od cesarja Leopolda III. ustanovljen in je eden najbogatejših kloštrov v Avstriji. Krasno, palači podobno poslopje, katerega sliko danes prinašamo, bilo je sezidano l. 1750 in leži na malem griču ob Donavi, 9 kilometrov od Dunaja. Samostan je tudi znamenit vsled svoje kleti, v kateri se nahaja sod, ki vsebuje 560 hektolitrov. Tudi mesto se imenuje po tem samostanu.

Zum 800jährigen Jubiläum des Stiftes Klosterneuburg.